
STRATEGIDOKUMENT

**Østlandssamarbeidet
2016 – 2019**

Behandlet i kontaktutvalgets
møte 9. mars 2016

www.ostsam.no

Østlandssamarbeidet - med visjoner for fremtida

Østlandssamarbeidet (ØS) ble formelt etablert 19. mars 1993 og er et frivillig nettverkssamarbeid mellom de åtte fylkeskommunene på Østlandet; Akershus, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Telemark, Vestfold og Østfold.

Samarbeidet skal bidra til å videreutvikle Østlandet som en konkurransedyktig region i Europa og skal samtidig sikre en regional balansert og bærekraftig utvikling innen landsdelen.

Gjennom ØS ivaretas de oppgaver som fylkeskommunene er enige om å løse i fellesskap. Det kan være oppgaver både av politisk og administrativ karakter. Alle fylkeskommunene inviteres til å delta i oppgaver og aktiviteter i regi av ØS, men det er opp til den enkelte fylkeskommune å beslutte hvorvidt man ønsker å delta i prosjekter og felles satsninger.

Kontaktutvalget er samarbeidets øverste organ. Hver av fylkeskommunene er her representert med fylkesordfører/fylkesrådsleder/byrådsleder, opposisjonsleder og fylkesrådmann. Gjennom vedtak i kontaktutvalget kan ØS fremme felles anbefalinger til politisk behandling i de åtte fylkeskommunene.

Foreliggende strategidokument vil være styrende for prioriteringer og satsninger i ØS inneværende fylkestingsperiode 2015-2019. Med utgangspunkt i strategidokumentet utarbeides det 2-årige handlingsplaner der operative prosjekt, aktiviteter og tiltak beskrives. Første rullering av handlingsplanen behandles i kontaktutvalget i juni 2016.

Østlandet har de siste 10-årene hatt en sterk vekst. Med planlagte infrastrukturinvesteringer både på vei og bane, forventes den positive utviklingen å fortsette i årene som kommer. Samtidig står regionen ovenfor mange utfordringer - og det er stort behov for omstilling, innovasjon og økt verdiskapning både i privat og offentlig sektor. Dette må kombineres med strategier som sikrer en bærekraftig og balansert utvikling innenfor hele regionen. Europa har de siste årene vært preget av kriser og store utfordringer, som har satt samarbeidet mellom landene på prøve. I en slik situasjon vil regioner og kommuner kunne spille en avgjørende rolle. Det er viktig å fremme regionale synspunkt og interesser, samt å styrke det interregionale samarbeidet. Økt medvirkning, deltagelse, dialog og samarbeid på tvers av landegrensene vil i årene som kommer være viktigere enn noen sinne - for å løse felles utfordringer.

I arbeidet med å omstille og videreutvikle regionen i ønsket retning, er det viktig at fylkeskommunene viderefører og forsterker samarbeidet både på eksisterende og nye politikkområder. Kontaktutvalget ønsker derfor å styrke Østlandssamarbeidet som samarbeidsplattform i planperioden.

9. mars 2016

.....
Roger Ryberg
Leder av kontaktutvalget

.....
Anette M. Sollie
Nestleder i kontaktutvalget

Kontaktinformasjon

Sekretariat:
PB1200 Sentrum, N-0107 Oslo
ostlandssamarbeidet@afk.no
www.ostsam.no

1: Om strategiprosessen

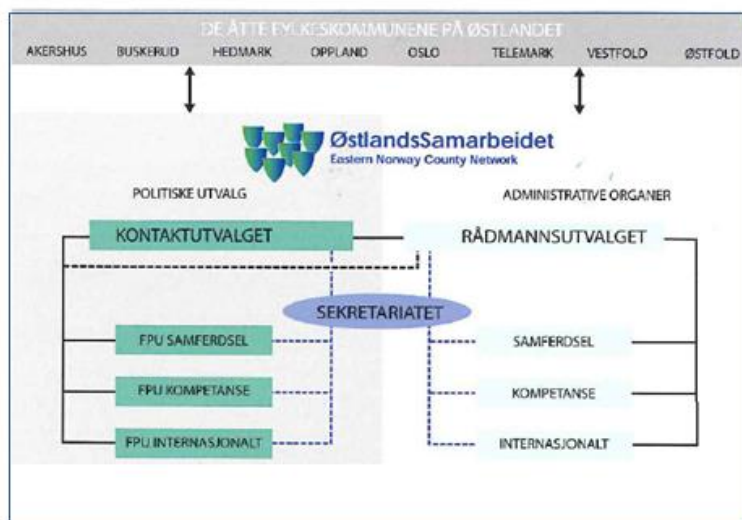
Gjeldende handlingsprogram for Østlandssamarbeidet (ØS) 2014-2015 ble vedtatt i kontaktutvalgets møte 7. mars 2014. ØS sin europapolitiske strategi (2013 – 2017) ble vedtatt av kontaktutvalget 7. juni 2013.

Det ble på møte i kontaktutvalget den 20. november 2015 besluttet å utarbeide et strategidokument for ØS for valgperioden 2015-2019. Strategidokumentet er behandlet og godkjent av kontaktutvalget i møte 9. mars 2016 - etter først å ha vært drøftet i rådmannsutvalget og i de ulike fagpolitiske utvalgene i ØS.

Rullering av den 2-årige handlingsplanen og ØS sin europapolitiske strategi vil ta utgangspunkt i Østlandssamarbeidets strategidokument 2016-2019. Første rullering av ØS sin handlingsplan med beskrivelse av operative prosjekter, aktiviteter og tiltak behandles i kontaktutvalget 10. juni 2016. Rullering av europapolitisk strategi vil starte opp i 2016 med sikte på vedtak i kontaktutvalget i mars 2017.

2: Organisering

Østlandssamarbeidet er organisert med kontaktutvalget som det øverste beslutende organ slik figuren nedenfor viser. Hver av fylkeskommunene er representert i kontaktutvalget med fylkesordfører/fylkesrådsleder (byrådsleder i Oslo), opposisjonsleder og fylkesrådmann/representant fra administrativ ledelse. I tillegg har en fagpolitiske utvalg innenfor samferdsel, kompetanse og internasjonalt arbeid. Rådmannsutvalget er øverste adm. organ i ØS. I tillegg har en flere administrative grupper som arbeider med faglige oppgaver. Sekretariatet i ØS er et service- og samordningsorgan for de ulike grupper og utvalg som til enhver tid er aktive. Sekretariatet leier kontorer i Akershus fylkeskommune og Oppland fylkeskommune - og ØS er en del av Akershus fylkeskommune i sivilrettslig forstand.

3: Verdigrunnlaget

Fylkeskommunene deltar i samarbeidet som **likeverdige parter** med samme rettigheter og forpliktelser. Samarbeidet bygger på **frivillighet**, slik at partene på selvstendig grunnlag bestemmer hvilke deler av samarbeidet man ønsker å delta aktivt i. Samarbeidet bygger på gjensidig **respekt og lojalitet** i forhold til de beslutninger som er fattet. Gjennom å bygge samarbeidet på likeverdighet, frivillighet, respekt og lojalitet vil man over tid utvikle et samarbeid som er robust og forutsigbart og som samtidig bidrar til at det skapes tydelige merverdier for alle deltagende parter.

4: Visjon

Østlandssamarbeidet skal bidra til at Østlandet styrker sin posisjon som en bærekraftig og konkurransedyktig europeisk region med et sterkt internasjonalt fokus og engasjement.

5: Strategiske utviklingsmål

Østlandet rommer i dag vel halvparten av landets befolkning og arbeidsplasser, og denne andelen er fortsatt økende. Befolkningen på Østlandet vokser noe sterkere enn i resten av landet. Aller sterkest har veksten de senere år vært i Oslo og Akershus, men også Vestfold, Østfold og Buskerud har vekst over landsgjennomsnittet. Det er særlig byområdene i de tre fylkene som vokser.

De sju fylkeskommunene og Oslo kommune har gjennom politisk behandling i forrige planperiode vært enige om å arbeide for en balansert og bærekraftig utvikling innen regionen gjennom utvikling av en flerkjernestruktur. Dette for å minske presset på hovedstadsområdet (Oslo og Akershus) og styrke resten av regionen. Denne tenkningen videreføres, samtidig som man nå løfter ambisjonene for Østlandet.

Med utgangspunkt i visjonen over skal Østlandssamarbeidet arbeide langsiktig, målrettet og rasjonelt for å bidra til at Østlandet;

- ✓ oppfattes som en solidarisk region med et sterkt engasjement for menneskerettigheter, frihet og fred.
- ✓ fremstår som en grønn, bærekraftig og smart region - og som leder an innenfor utvikling og implementering av ny teknologi
- ✓ lykkes med å bygge ut en infrastruktur i verdensklasse
- ✓ har et næringsliv og bedrifter med sterk internasjonal konkurransekraft
- ✓ får en moderne og innovativ offentlig sektor

Østlandssamarbeidet er det politiske samarbeidsorganet der alle fylkeskommunene i regionen er representert med politisk og administrativ toppledelse. Kontaktutvalget ser det derfor som naturlig at de strategiske utviklingsmål for Østlandet gjenspeiles i mål og strategier for Østlandssamarbeidet i gjeldende planperiode frem til utgangen av 2019.

6: Satsningsområdene i planperioden 2016-2019

Med utgangspunkt i de strategiske utviklingsmål som fremgår av foregående kapittel, og ut fra innspill fra mini-evalueringen i fylkeskommunene primo januar 2016, skal Østlandssamarbeidet i planperioden prioritere følgende hovedsatsningsområder:

1. Samferdsel, miljø og klima (delvis ny pga. miljø og klima)
2. Næringsutvikling og verdiskapning. (delvis ny).
3. Internasjonalt/europapolitisk arbeid.
4. Regionreform (delvis ny).
5. Kompetanse.

Hvert av områdene er nærmere omtalt i delkapitlene nedenfor:

6.1 Samferdsel, miljø og klima

Samferdsel har vært det området innenfor Østlandssamarbeidet der man har lyktes aller best med å samordne interessene på tvers av fylkeskommunene. Gjennom målrettet og systematisk arbeid har man klart å samle seg om en felles Østlandspakke - og man har lyktes med å få gjennomslag for InterCity-utbyggingen i nasjonal transportplan.

I planperioden skal følgende tema gis prioritet:

1. InterCity-utbyggingen (inkl. kollektivtransportløsninger gjennom Oslo-navet og utbygging av grenbanene). Påvirkningsarbeid og tilrettelegging for å utnytte effektene.
2. Effektiv godstransport – og mer gods på sjø og bane.
3. Langsiktig og forutsigbar statlige finansieringsbidrag til investering og drift av kollektivtrafikk.
4. Utvikling av knutepunkter for kollektivtrafikken – organisering og finansiering.
5. Finansiering av etterslep på investeringer og vedlikehold av fylkesvegene.
6. Tiltak for bruk av alternative drivstoff i transportsektoren.
7. Revisjon av Østlandspakka.
8. Styrking av transportkorridorene nord-sør i retning mot Sentral-Europa og øst-vest i retning mot Sverige.
9. Effektivisering av bompengesinnkrevning.

Fortsatt påvirkningsarbeid for å sikre gjennomføring av InterCity-utbyggingen prioriteres fortsatt høyt.

6.2 Næringsutvikling og verdiskapning.

Kontaktutvalget vedtok i høsten 2013 å sette i gang arbeidet med en tiltakspakke for å motvirke effektene av todelingen i norsk økonomi og næringsliv – mellom oljerelatert virksomhet og annet konkurranseutsatt næringsliv. Med lavere oljepriser har man nå en annen situasjon, men også på Østlandet ser man klare tendenser til økende arbeidsledighet. Økt robotisering/effektivisering og fremveksten av delingsøkonomien vil også kunne påvirke mange ulike verdikjeder. Behovet for omstilling i næringslivet er stort - og kontaktutvalget mener derfor det er viktig at fylkeskommunene gjennom Østlandssamarbeidet samler seg om felles strategier som kan bidra til å styrke næringslivets konkurransekraft og innovasjonsevne på Østlandet. Det grønne skiftet i økonomien gjør at man bør se spesielt på mulighetene for å styrke kunnskapsbaserte verdikjeder knyttet til miljøteknologi og bio-økonomi.

I planperioden skal følgende tema gis prioritet:

1. Videreføre arbeidet med smart spesialisering, der fylkeskommunene i samarbeid med virkemiddelapparat, instituttsektoren og næringslivet skal utmeisle felles strategier og handlingsplaner som kan styrke konkurranseutsatte verdikjeder/næringsliv.
2. Styrke samarbeidet på tvers av fylkeskommunene slik at man får på plass en forsterket satsning på bio-økonomi.
3. Etablere møteplasser mellom politikk, utdanning/forskning og næringsliv som kan bidra til økt verdiskapning og innovasjon i regionen.
4. Videreføre arbeidet med å styrke regionbyene på Østlandet som regionale motorer for vekst og næringsutvikling.

6.3 Internasjonalt/europapolitisk arbeid

Østlandssamarbeidet har siden 1999 hatt en internasjonal strategi som grunnlag for sitt arbeid. Denne har vært rullert med jevne mellomrom, og har tilpasset seg endringer i Europa, i Norge og i fylkeskommunene. Gjeldende europapolitiske strategi (2013-2017) er et verktøy for felles arbeid gjennom ØS og en plattform for å støtte opp under fylkeskommunenes europeiske engasjement. Gjennom Østlandssamarbeidet kan fylkeskommunenes europapolitiske arbeid styrkes ved at man utveksler informasjon og kunnskap, samkjører den kompetansen og de ressursene som er tilgjengelige, deler på

oppgavene (arbeidsdeling) og utnytter de nettverk som finnes blant fylkeskommuner og kommuner. ØS europapolitiske strategi skal rulleres i planperioden – med oppstart våren 2016.

I planperioden skal følgende tema gis prioritet:

1. Politiktovervåking og påvirkning innen områder av betydning for det regionale nivået.
2. Aktiv deltakelse i europeiske regionale organisasjoner.
3. Samarbeid med regioner i Europa (herunder oppfølging av samarbeidsavtalen med Schleswig-Holstein).
4. Politisk og adm. samarbeid med nasjonale myndigheter i europapolitikken.
5. Trekke unge mennesker aktivt med i det europapolitiske arbeidet (herunder ØstsamUng).
6. Informasjon, veiledning, koordinering og nettverkssamarbeid for økt prosjektdeltakelse og utnyttelse av finansieringsordninger (herunder spesielt Interreg og EØS-midlene).

6.4 Regionreform

Østlandssamarbeidet har det siste året hatt stort fokus på regionreformen, og fylkeskommunene på Østlandet har brukt ØS som koordineringsorgan for sitt arbeid med reformen. Regionalt folkevalgt nivå kan i løpet av planperioden få nye oppgaver og ansvar.

Uavhengig av endringer som følge av kommune- og regionreformen, så skjer det store teknologiske endringer som endrer vare- og tjenesteproduksjonen i slik vi kjenner den i dag. Ny teknologi og robotisering endrer arbeidsmarkedet - også i offentlig sektor. De fleste organisasjoner må forholde seg til denne utviklinga. Kontaktutvalget ser det som naturlig at ØS i planperioden skal videreføre sitt arbeid med kommune- og regionreformen med tanke på kontinuerlig fornying av offentlig sektor.

I planperioden skal følgende tema gis prioritet:

1. Videreføre arbeidet med regionreformen fram mot nye Stortingsproposisjoner legges frem våren 2017
2. Delta aktivt med kapasitet og kompetanse dersom det blir vedtatt å etablere nye folkevalgte regioner på Østlandet

Det avklares senere i planperioden om det er grunnlag for å gjennomføre et forprosjekt/mulighetsstudie for å kartlegge mulighetene for å styrke innovasjons- og forskningsaktivitetene internt i fylkeskommunene. Den videre prosess med regionreformen vil i denne sammenheng bli styrende.

6.5 Kompetanse

Kontaktutvalget vedtok i juni 2015 å videreføre sin satsning på kompetanseområdet med nytt fagpolitisk utvalg i fylkestingsperioden 2015-2019. Utvalget hadde i forrige periode særlig fokus på fagskolespørsmål og fag- og yrkesopplæring. Det har også vært stor interesse knyttet til følgende tema:

- IKT i videregående opplæring
- gjennomføring og bortfall/frafall i videregående opplæring
- kvalitet i opplæringen
- fremtidens skole

Forskningsprosjektene som fylkeskommunene/Østlandssamarbeidet har fått gjennomført har vakt interesse nasjonalt. Kunnskapsdepartementet (KD) har vist til forskningen i nasjonale dokumenter og KDs Senter for IKT viser til forskningen om IKT i forhold til læringsutbytte.

I planperioden skal følgende tema gis prioritet:

- Videregående skoler - utvikling og drift. Erfaringsoverføring mellom fylkeskommunene.
- Fagskolene på Østlandet - eierskap, organisering og drift.
- Fag- og yrkesopplæring - fokus på lærlingeordning og samarbeid med næringslivet.

7. Kapasiteter og ressursbehov

Østlandssamarbeidet skal i planperioden forsterke sin innsats i forhold til næringsutvikling, verdiskapning, miljø og klima. Videre ønsker fylkeskommunene å bruke ØS som plattform for å jobbe videre med regionreformen. Det legges opp til å forsterke ØS sitt europapolitiske engasjement i planperioden. Også på de øvrige satsningsområdene videreføres aktivitetene på et relativt høyt nivå. I sum innebærer dette at ØS vil måtte øke kapasiteten i planperioden, slik at man kan jobbe systematisk og målrettet innenfor de satsningsområdene som kontaktutvalget har pekt ut.

Kapasitetsutvidelse internt i ØS kan finansieres på ulike måter. Aktivitetsnivået må til enhver tid tilpasses de ressurser og økonomiske rammer som fylkeskommunene har avsatt. Som tidligere vil det være aktuelt med ekstra egenandeler fra fylkeskommunene for finansiering av tidsavgrensede enkeltprosjekt, spesielt på områder der kontaktutvalget mener det er behov for å sette inn ekstra innsats/kapasitet. Dette vil i så fall begrunnes og behandles særskilt i forhold til hvert enkelt prosjekt. Det kan også være aktuelt å finansiere enkeltprosjekter med egenkapital/disposisjonsfond. Større prosjekter bør kunne samfinansieres med eksterne partnere. ØS skal i planperioden i enda større grad prioritere deltagelse i nasjonale og internasjonale prosjekter med ekstern finansiering.

8. Forsterket samarbeid mellom ØS, OR og ORE

Det ble i 2014 gjennomført samtaler på administrativt og politisk nivå mellom ØS og Osloregionen (OR) og Osloregionens Europakontor (ORE) der man vurderte ulike former for samarbeid/integrasjon. Samarbeidet mellom de tre organisasjonene skal forsterkes med regelmessige kontaktmøter - og det er et mål at man i planperioden samlet sett kan utnytte ressursene enda bedre. Samarbeid om felles prosjekter og klargjøring av roller/ansvarsområder skal prioriteres.

9. Avslutning

Dette strategidokumentet beskriver de viktigste satsningsområdene for Østlandssamarbeidet i planperioden 2016-2019. Det legges opp til en forsterket satsning innenfor næringsutvikling, verdiskapning og miljø. Det pekes også på at ØS i planperioden skal jobbe med kommune- og regionreformen med tanke på innovasjon og fornying av offentlig sektor. Med utgangspunkt i det foreliggende strategidokumentet skal det utarbeides og rulleres 2-årige handlingsplaner som konkretiserer det operative arbeidet innenfor de ulike satsningsområdene i ØS.

Strategidokumentet peker på at Østlandsregionen har store utviklingsmuligheter og planen trekker opp ambisiøse strategiske utviklingsmål for regionen som helhet. Østlandssamarbeidet skal - i samarbeid med fylkeskommunene og andre interessenter/partnere - følge opp disse ambisjonene gjennom konkretisering av operative tiltak og planlegging/gjennomføring av nye utviklingsprosjekter med bred forankring i regionen.